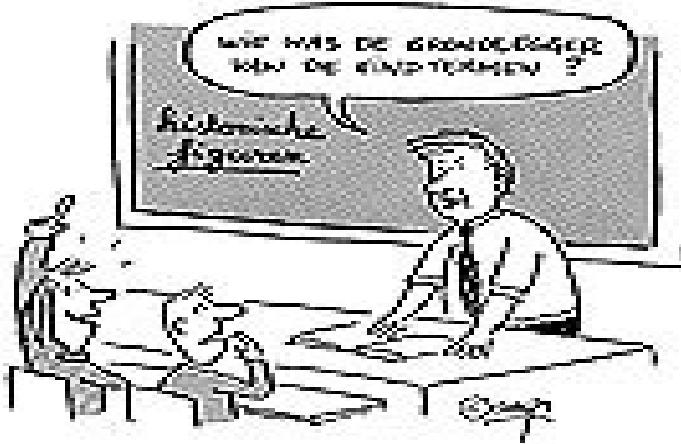

Geschiedenis en VOET

Per 1 september 2010 traden de nieuwe vakoverschrijdende eindtermen (VOET) in werking en vanaf 1 september 2011 zal de doorlichting de VOET meenemen in de focus van de scholen. De **VOET moeten schoolgewijs en dus niet meer per graad** nagestreefd worden.

*(Gradueel opgebouwde verticale leerlijnen verhogen het duurzame leereffect bij de leerlingen. Dit geldt zowel voor de context, de vakoverschrijdende projecten en activiteiten als voor de **vakken**.)*

Dit geldt niet voor **leren leren, ICT 1ste graad en technisch-technologische vorming aso 2de/3de graad** die wél nog graadsgewijs verankerd blijven. Dit is niet onbelangrijk voor het verband VOET-geschiedenis.

Globaal verwijzen we naar de publicaties '**VOET@2010**' en '**Vakoverschrijdende eindtermen in het secundair onderwijs**' van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. Daarnaast is er het ook het servicedocument '**Relatie VOET en vakgerichte eindtermen**' van het VVKSO.

Ons vak geschiedenis neemt in het hele VOET-verhaal een prominente rol in. Drie van de 7 **contexten** sporen met de domeinen van de socialiteit en ook **de stam** bevat competenties die sterk aanwezig zijn in onze leerplandoelstellingen. Een doorgedreven **leerplanstudie** is dus aangewezen voor zowel de leerplanrealisatie als voor de inbreng van geschiedenis binnen de VOET-realiseratie op school. Bij gebeurlijke vragen van directies naar verbanden VOET-geschiedenis vertrekt men best van wat de leerkrachten sowieso doen (en dat is niet gering!) en lijst men op met welke andere initiatieven (projecten) buiten het vak leerkrachten bezig zijn.

Als stelregel kan gebruikt worden: welke VOET komen overduidelijk en zeer regelmatig aan bod (zijn a.h.w. ingebed in de natuurlijke biotoop van het vak geschiedenis)?

Waarin is geschiedenis bijzonder, verschillend van andere vakken? Wat kan geschiedenis aanleveren aan de school m.b.t. VOET-realisatie? Het resultaat van deze bevraging vanuit geschiedenis kan daarom heel verschillend zijn van school tot school, conform de schoolcultuur.

Hierna brengen we **een viertal documenten (stam en contexten, leren leren, ICT, technisch-technologische vorming)** die de vakwerkgroep geschiedenis kunnen helpen bij de bevraging rond VOET en geschiedenis. Het is duidelijk dat dit enkel maar kan **kaderen binnen het eigen algemeen stappenplan van de school** in haar inspanningsverplichting voor de VOET. De VVKSO-begeleiders geschiedenis helpen de vakwerkgroepen geschiedenis hier graag bij.

Ter info: een goede VOET-werking impliceert volgende stappen:

- 1 *Het eigen opvoedingsproject van de school.*
 - *Dit staat centraal in elke school.*
 - *Heeft een school al gezocht op linken met de VOET? Waar zijn er aanknopingspunten of waar niet?*
- 2 *Context*
 - *Welke aanzetten voor de realisatie van VOET vloeien quasi automatisch voort uit de schoolcontext (ligging van de school, inbedding van de school in de omgeving, schoolcultuur, leerlingenprofiel, ...)?*
- 3 *Vakoverschrijdende projecten en activiteiten op school-, graad en/of klasniveau.*
 - *Geen voetwerking zonder vakoverschrijdende werking.*
 - *Welke meerwaarde bieden deze projecten voor de VOET-werking: samenwerking, inhoud, methodiek ... ?*
- 4 *Vak- en of studiegebied*
 - *De natuurlijke biotoop van een vak en/of studiegebied heeft tot gevolg dat het in meerdere of mindere mate bijdraagt tot de VOET. Hoe draagt het vak daartoe bij? Waar zijn linken te vinden tussen vakken?*
 - *Hoe wordt de samenwerking over de vakken heen bevorderd?*

Stap 4 is altijd de laatste in het proces.

Hoe werken met dit document?

- *Dit document bevat een aantal sleutelcompetenties (stam) en contexten die in het vak geschiedenis aan bod komen.*
- *Door overleg binnen de vakgroep zal blijken dat onderstaande sleutelcompetenties/contexten voor jullie van toepassing zijn.*
- *Markeer die sleutelcompetenties/contexten waaraan jullie werken.*
- *Markeer die sleutelcompetenties/contexten waaraan jullie willen werken.*
- *Leg prioriteiten vast*
 - *De **natuurlijke biotoop van het vak geschiedenis** heeft tot gevolg dat het in meerdere mate bijdraagt tot de VOET.*
 - *De vakgroep beraadt zich hierover.*
 - *Hoe draagt het vak daartoe bij? Waar zijn linken te vinden tussen vakken?*
 - *Hoe wordt de samenwerking over de vakken heen bevorderd?*
- *Denk niet te selectief maar creatief: er kunnen ook VOETen aan bod komen waar we op het eerste gezicht niet aan denken, bijvoorbeeld i.v.m. lichamelijke gezondheid en veiligheid (vb.: demografische explosie en anticonceptie; ontwikkeling van de sport en lichamelijke ontwikkeling).*

- *Welke van de hieronder opgesomde sleutelvaardigheden en contexten kunnen aan bod komen tijdens een excursie waarbij geschiedenis betrokken is?*

Werken aan sleutelvaardigheden (STAM) tijdens groepswerk /interactieve lessen

creativiteit, empathie, esthetische bekwaamheid, flexibiliteit, initiatief, kritisch denken, mediawijsheid, open en constructieve houding, respect, samenwerken, verantwoordelijkheid en zorgzaamheid.

Werken aan CONTEXTEN tijdens groepswerk / interactieve lessen

context 2 (Mentale gezondheid), 8: de leerlingen herkennen de impact van cultuur- en kunstbeleving op het eigen gevoelsleven en gedrag en dat van anderen;

context 3 (Sociorelationele ontwikkeling), 2: de leerlingen erkennen het bestaan van gezagsverhoudingen en het belang van gelijkwaardigheid, afspraken en regels in relaties;

context 3, 6: de leerlingen doorprikken vooroordelen, stereotypering, ongepaste beïnvloeding en machtsmisbruik;

context 3, 7: de leerlingen bespreken opvattingen van medische, psychische en sociale aspecten van samenlevingsvormen, veilig vrijen, gezinsplanning, zwangerschap en zwangerschapsafbreking;

context 3, 11: de leerlingen gebruiken cultuur- en kunstuitingen om begrip op te brengen voor de leefwereld van anderen;

context 4 (Omgeving en duurzame ontwikkeling), 2: de leerlingen herkennen in duurzaamheidsvraagstukken de verwevenheid tussen economische, sociale en ecologische aspecten en herkennen de invloed van techniek en beleid;

context 4, 5: de leerlingen tonen interesse en uiten hun appreciatie voor de natuur, het landschap en het cultureel erfgoed (herinneringseducatie);

context 5 (Politiek-juridische samenleving), 5: de leerlingen tonen aan dat het samenleven in een democratische rechtsstaat gebaseerd is op rechten en plichten die gelden voor burgers, organisaties en overheid;

context 5, 7: de leerlingen illustreren de rol van de media en organisaties in het functioneren van ons democratisch bestel;

context 5, 9: de leerlingen toetsen het samenleven in een democratisch bestel aan het samenleven onder andere regeringsvormen;

context 5, 10: de leerlingen illustreren hoe een democratisch beleid het algemeen belang nastreeft en rekening houdt met ideeën, standpunten en belangen van verschillende betrokkenen;

context 5, 13: de leerlingen geven voorbeelden die duidelijk maken hoe de mondialisering voordelen, problemen en conflicten inhoudt;

context 6 (Socio-economische samenleving), 1: de leerlingen leggen met voorbeelden uit hoe welvaart wordt gecreëerd en hoe een overheid inkomsten verwerft en aanwendt;

context 6, 3: de leerlingen zetten zich in voor de verbetering van het welzijn en de welvaart in de wereld;

context 6, 5: de leerlingen geven voorbeelden van het veranderlijke karakter van arbeid en economische activiteiten;

context 6, 8: de leerlingen geven kenmerken, mogelijke oorzaken en gevolgen van armoede aan;

context 7 (Socio-culturele samenleving), 1: de leerlingen beschrijven de dynamiek in leef- en omgangsgewoonten, opinies, waarden en normen in eigen en andere sociale en culturele groepen;

context 7, 2: de leerlingen gaan constructief om met verschillen tussen mensen en levensopvattingen;

context 7, 4: de leerlingen trekken lessen uit historische en actuele voorbeelden van onverdraagzaamheid, racisme en xenofobie;

context 7, 5: de leerlingen geven voorbeelden van de potentieel constructieve en destructieve rol van conflicten;

context 7, 7: de leerlingen illustreren de wederzijdse beïnvloeding van kunst, cultuur en techniek, politiek, economie, wetenschappen en levensbeschouwing

Werken aan sleutelvaardigheden (STAM) tijdens een EXCURSIE

Werken aan CONTEXTEN tijdens een EXCURSIE